

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи

 Володимир ХОДОРОВСЬКИЙ
29 08 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА, ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я.
МЕДИЧНЕ ПРАВО УКРАЇНИ»**

рівень вищої освіти – магістр

галузь знань – 22 Охорона здоров'я

спеціальність – 221 Стоматологія

факультет – стоматологічний

курс навчання – V

кафедра – соціальної медицини та організації охорони
здоров'я / судової медицини та медичного
правознавства

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціальна медицина, громадське здоров'я. Медичне право України» розроблена відповідно до Стандарту вищої освіти України зі спеціальності 221 Стоматологія галузі знань 22 Охорона здоров'я для другого (магістерського) рівня вищої освіти, освітньо-професійної програми «Стоматологія» зі спеціальності 221 Стоматологія галузі знань 22 Охорона здоров'я для другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Розробники робочої програми:

Навчук І.В. – к.мед.н., доцент, завідувач кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я.

Чорненька Ж.А. – к.мед.н., доцент закладу вищої освіти кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я 26 серпня 2025 року, протокол №2.

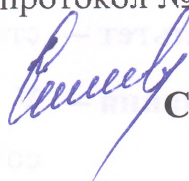
Завідувач кафедри

Ігор НАВЧУК

Робочу програму схвалено на засіданні предметної методичної комісії з дисциплін гігієнічного профілю 27 серпня 2025 року, протокол №1.

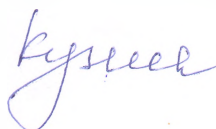
Голова предметної методичної комісії

Святослав ДЕЙНЕКА

Робочу програму погоджено гарантом освітньої програми

Гарант освітньої програми

Наталія КУЗНЯК

ВСТУП

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Дисципліна «Соціальна медицина, громадське здоров'я. Медичне право України» є обов'язковою та спрямована на формування знань про закономірності стану здоров'я населення, систему організації медичної допомоги та правові засади діяльності у сфері охорони здоров'я. Студенти вивчають статистичні показники здоров'я (демографічні, захворюваності, інвалідності, фізичного розвитку, стоматологічного здоров'я) та принципи функціонування системи охорони здоров'я загалом та організацією стоматологічної допомоги зокрема.

Розглядаються питання захисту життя і здоров'я як найвищих соціальних цінностей, особливості правового регулювання медичної практики, масштаби законодавчого забезпечення галузі та тенденції зростання медичних правовідносин у сучасних умовах.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірності популяційного здоров'я та система його охорони, а також стоматологічне здоров'я, його промоція та організація стоматологічної допомоги населенню, медичне право України.

Міждисциплінарні зв'язки:

Пререквізити (перелік навчальних дисциплін на яких базується вивчення даної дисципліни)	Постреквізити (перелік навчальних дисциплін для яких закладається основа в результаті вивчення даної дисципліни)
Українська мова (за професійним спрямуванням). Англійська мова (за професійним спрямуванням). Академічна доброчесність та механізми протидії корупції. Біостатистика. Основи доказової медицини та громадського здоров'я в стоматології. Гігієна та екологія.	Загальна медична підготовка. Профілактика стоматологічних захворювань. Основи організації медичного забезпечення населення і військ. Екстрена та невідкладна медична допомога.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Соціальна медицина, громадське здоров'я. Медичне право України» є – оволодіння студентами необхідними знаннями, уміннями та компетентностями щодо дослідження, аналізу й оцінки показників стоматологічного здоров'я населення, організації та ресурсного забезпечення системи охорони здоров'я, а також розробки рекомендацій для попередження та усунення шкідливого впливу чинників і вдосконалення організації медичної допомоги, зокрема стоматологічної.

Крім того, дисципліна забезпечує фахову підготовку студентів у галузі медичного права, спрямовану на формування і розвиток компетентностей у сфері медико-правових відносин. Це передбачає засвоєння необхідного обсягу теоретичних знань, набуття практичних навичок у сфері охорони здоров'я, а також оволодіння належним рівнем правової культури й правової свідомості для забезпечення балансу у взаєминах між суб'єктами медичних правовідносин та дотримання прав людини у сфері охорони здоров'я.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- засвоєння закономірностей формування та методики оцінки показників здоров'я населення, у т.ч. стоматологічного, впливу на нього медико-соціальних, економічних, екологічних чинників, умов і способу життя;

- засвоєння теоретичних основ та методів оцінки системи охорони здоров'я, організації різних видів медичної допомоги, у т.ч. стоматологічної, забезпечення її доступності та якості;
- засвоєння засад, напрямів, завдань системи громадського здоров'я, її функцій, структури;
- формування знань з наукового обґрунтування рекомендацій з попередження та усунення несприятливих соціально-економічних та екологічних чинників і умов на здоров'я населення,
- засвоєння принципів обґрунтування оздоровчих заходів для підвищення рівня здоров'я населення, промоції стоматологічного здоров'я;
- засвоєння принципів розробки заходів з підвищення якості медичної допомоги, у т.ч. стоматологічної;
- вивчення юридичної відповідальності в сфері охорони здоров'я, на таких поняттях як ятрогенна патологія та дефекти надання медичної допомоги, а також механізмах захисту прав суб'єктів медичних правовідносин

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна.

1.3.1. Згідно з вимогами стандарту вищої освіти та освітньо-професійної програми дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти таких **компетентностей**:

– **інтегральна:**

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія» у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

– **загальні:**

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
- ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК11. Здатність працювати в команді.
- ЗК12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
- ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- ЗК 16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

– **спеціальні (фахові):**

- ФК1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
- ФК4. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

- ФК12. Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.
 ФК13. Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).
 ФК14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.
 ФК15. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.
 ФК17. Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності.

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів Національної рамки кваліфікацій у формі «Матриці компетентностей».

Матриця компетентностей

№	Компетентність	Знання	Уміння/навички	Комунікація	Автономія та відповідальність
Загальні компетентності					
ЗК1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Знати особливості пізнавальної діяльності людини, спрямованої на розкриття загальних, істотних зв'язків і співвідношень речей на достатньому рівні.	Вміти пізнавати нові зв'язки й відношення об'єктів, розширяти і поглиблювати свої знання про них; аналізувати і синтезувати утворені поняття шляхом суджень, міркувань, умовиводів.	Набути комунікативного досвіду в процесі адекватного сприйняття і розуміння змісту повідомлень.	Вміти створювати власне монологічне висловлювання відповідно до отриманої інформації.
ЗК2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	Знати основи бібліографічного пошуку• Перелік наукометричних баз та їх значущість• Провідні інформаційні ресурси для пошуку інформації• Сучасні інформаційні технології	Вміти використовувати сучасні інформаційні технології для пошуку та обробки інформації• Проводити інформаційний пошук• Аналізувати та адекватно трактувати дані з іншомовних джерел інформації наукових даних	Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для пошуку та обробки інформації Вести дискусію в сфері аналізу інформативності даних	Відповідати за адекватну оцінку та трактування отриманих у результаті пошуку даних
ЗК3	Здатність	Знати методи	Вміти	Встановлюват	Нести

	застосовувати знання у практичних ситуаціях	застосування знань при вирішенні практичних питань.	використовувати знання при різноманітних практичних ситуаціях.	и зв'язки по вертикалі та горизонталі в залежності від практичної ситуації.	відповідальність за своєчасність прийнятих рішень у даних ситуаціях.
ЗК4	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово	Мати досконалі знання державної (рідної) мови	Вміти застосовувати знання державної (рідної) мови, як усно так і письмово	Використовувати при фаховому та діловому спілкуванні та при підготовці документів державну (рідну) мову	Нести відповідальність за вільне володіння державною (рідною) мовою, за розвиток професійних знань
ЗК6	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій	У галузі інформаційних і комунікаційних технологій, що застосовуються у професійній діяльності	Використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній галузі, що потребує оновлення та інтеграції знань	Використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності	Нести відповідальність за розвиток професійних знань та умінь
ЗК7	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел	Мати глибокі знання із структури професійної діяльності.	Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань.	Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності	Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності
ЗК8	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації	Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки в новій ситуації	Вміти обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної адаптації в новій ситуації	Використовувати стратегії спілкування та навички міжособистісної взаємодії під час адаптації в	Нести відповідальність за вибір та тактику способу комунікації під час адаптації в новій ситуації

				новій ситуації	
ЗК9	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми	Знати обов'язки та шляхи виконання поставлених проблем	Вміти визначати мету та завдання, бути наполегливим та сумлінним при вирішенні проблем	Встановлювати міжособистісні зв'язки для ефективного виконання проблем	Відповідати за якісне виконання поставлених проблем
ЗК10	Здатність бути критичним і самокритичним.	Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки	Вміти обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи	Використовувати стратегії спілкування та навички міжособистісної взаємодії	Нести відповідальність за вибір та тактику способу комунікації
ЗК11	Здатність працювати в команді	Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки	Вміти приймати обґрунтоване рішення, обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи	Використовувати стратегії спілкування та навички міжособистісної взаємодії	Нести відповідальність за вибір та тактику (способу) комунікації
ЗК12	Прагнення до збереження навколишнього середовища.	Знати проблеми збереження навколишнього середовища та шляхи його збереження	Вміти формувати вимоги до себе та оточуючих щодо збереження навколишнього середовища	Вносити пропозиції відповідним органам та установам щодо заходів по збереженню та охороні навколишнього середовища	Нести відповідальність щодо виконання заходів збереження навколишнього середовища в рамках своєї компетенції
ЗК13	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо	Знати основи етики та деонтології.	Вміти застосовувати етичні та деонтологічні норми і принципи у професійній діяльності	Здатність донести до пацієнтів, членів їх родин, колег свою професійну позицію	Нести відповідальність щодо виконання етичних та деонтологічних норм і принципів у професійній діяльності

ЗК14	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні	Свої соціальні та громадські права та обов'язки	Формувати свою громадянську свідомість, вміти діяти відповідно до неї	Здатність донести свою громадську та соціальну позицію	Нести відповідати за свою громадянську позицію та діяльність
ЗК15	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової	Знати методи оцінювання показників якості діяльності.	Вміти забезпечувати якісне виконання робіт.	Встановлювати зв'язки для забезпечення якісного виконання робіт.	Нести відповідальність за якісне виконання робіт.

	активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.				
ЗК 16	Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.	Основи антикорупційного законодавства України у сфері охорони здоров'я Принципи медичної етики та деонтології Правила ведення медичної документації з урахуванням вимог доброчесності Типові ризики корупційної чи неетичної поведінки у клінічній практиці (наприклад, нав'язування непотрібних процедур, неофіційна оплата послуг)	Приймати професійні рішення, керуючись етичними нормами та чинним законодавством Запобігати конфлікту інтересів (наприклад, при виборі препаратів або направленні до суміжних спеціалістів) Виявляти та уникати ситуацій, пов'язаних із потенційною корупційною поведінкою Повідомляти про порушення етичних норм через встановлені процедури (наприклад, внутрішні механізми клініки або закладу)	Підтримувати відкриту та чесну комунікацію з пацієнтами щодо діагностики, лікування та вартості послуг Висловлювати обґрунтовану позицію щодо дотримання етичних принципів у команді Надавати пацієнтам повну інформацію для ухвалення поінформованого рішення про лікування без тиску чи маніпуляцій	Самостійно ухвалювати клінічні рішення на основі принципів доброчесності Нести особисту відповідальність за чесність у взаємодії з пацієнтами, колегами та адміністрацією Сприяти створенню етичного середовища у медичному закладі Відмовлятися від участі в практиках, що суперечать законодавству та медичній етиці
Спеціальні (фахові) компетентності					
ФК1	Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.	Мати спеціалізовані знання про людину, її органи та системи, знати методики та	Вміти провести бесіду з пацієнтом на підставі алгоритмів та стандартів,	Вносити інформацію про стан здоров'я людини до відповідної стоматологічн	Нести відповідальність за якісний збір отриманої інформації на підставі співбесіди,

		стандартні схеми опитування та фізикального обстеження пацієнта, стандартні методики проведення лабораторних та інструментальних досліджень.	використовуючи стандартні методики провести фізикальне обстеження пацієнтів; Вміти аналізувати результати лабораторних та інструментальних досліджень та на їх підставі оцінити інформацію щодо діагнозу пацієнта	ої медичної документації; обґрунтовано призначати та оцінювати результати лабораторних та інструментальних досліджень	опитування, огляду; за прийняття рішення щодо оцінювання результатів лабораторних та інструментальних досліджень
ФК4	Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.	Знати систему профілактичних заходів серед закріпленого контингенту населення.	Вміти формувати групи різних контингентів населення; вміти організувати пропаганду здорового способу життя, первинної профілактики захворювань та травм населення	Використовувати публікації щодо заходів з питань укріплення здоров'я та поліпшення навколишнього середовища	Нести відповідальність щодо заходів оздоровлення та покращення здоров'я відповідних контингентів
ФК12	Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.	Знати алгоритми проведення скринінгового обстеження в стоматології.	Вміти правильно вносити необхідну інформацію щодо скринінгового обстеження у медичну стоматологічну документацію	Встановлювати зв'язки із суб'єктами практичної діяльності	Нести персональну відповідальність за якість ведення медичної стоматологічної документації
ФК13	Спроможність оцінювати вплив	Знати систему оцінювання впливу	Вміти визначити джерело	Отримувати необхідну інформацію з	Нести відповідальність за повноту та

	навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).	навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції	обробки державної системи навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних аспектів екосистем	визначеного джерела навколишнього середовища, відповідних аспектів екосистем	якість статистичного аналізу інформації екосистеми та біологічних детермінант на навколишнє середовище
ФК14	Спроможність ведення нормативної медичної документації.	Знати систему офіційного документообігу в професійній роботі лікаря-стоматолога, включаючи сучасні комп'ютерні інформаційні технології	Вміти визначати джерело та місце знаходження потрібної інформації в залежності від її типу; вміти обробляти та аналізувати отриману інформацію	Отримувати необхідну інформацію з визначеного джерела та на підставі її аналізу формувати відповідні висновки	Нести відповідальність за повноту та якість аналізу інформації та висновків на підставі її аналізу
ФК15	Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.	Знати свої соціальні та громадські права і обов'язки як лікаря-стоматолога	Формувати свою громадянську свідомість, вміти діяти відповідно до професійних прав і обов'язків	Здатність відстояти свою громадянську та соціальну позицію	Нести відповідальність за свою громадянську позицію та діяльність
ФК17	Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності.	Знати свої соціальні та громадські права і обов'язки як лікаря-стоматолога	Формувати свою громадянську свідомість, вміти діяти відповідно до професійних прав і обов'язків	Здатність відстояти свою громадянську та соціальну позицію	Нести відповідальність за свою громадянську позицію та діяльність

1.3.2. Згідно з вимогами стандарту вищої освіти та освітньо-професійної програми дисципліна забезпечує формування таких **програмних результатів навчання (ПРН)**:

ПРН 6. Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.

ПРН 7. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.

ПРН 14. Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.

ПРН 16. Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб.

ПРН 17. Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.

ПРН 18. Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень.

ПРН 19. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

ПРН 20. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати:

- основні показники здоров'я населення та методи їх аналізу (демографічні, захворюваності, інвалідності, фізичного розвитку, стоматологічного здоров'я);
- принципи організації та функціонування системи охорони здоров'я, включно з особливостями організації стоматологічної допомоги;
- основні нормативно-правові акти у сфері охорони здоров'я та медичного права України, права й обов'язки суб'єктів медичних правовідносин.

Уміти:

- збирати, систематизувати та аналізувати статистичні дані щодо здоров'я населення;
- застосовувати методи оцінки ефективності функціонування закладів охорони здоров'я та їх ресурсного забезпечення;
- використовувати правові знання для вирішення практичних питань у сфері медичної та стоматологічної діяльності.

Демонструвати:

- здатність до критичного аналізу проблем охорони здоров'я на рівні окремих груп населення та держави в цілому;
- навички аргументованого обґрунтування управлінських рішень і рекомендацій щодо удосконалення організації медичної допомоги;
- сформовану правову культуру та свідомість у професійній діяльності, орієнтовану на дотримання прав людини у сфері охорони здоров'я.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3,0 кредитів ЄКТС, 90 годин, у т.ч.: лекції – 10 годин, практичні (семінарські) заняття – 20 годин, самостійна робота – 60 годин.

2.1. Опис навчальної дисципліни

Обсяг навчальної дисципліни	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти, форма здобуття освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 3	22 Охорона здоров'я	Обов'язкова
Модулів – 1	221 Стоматологія	Курс – V
Змістових модулів – 2		Семестр – X
Загальна кількість годин –90	другий (магістерський) рівень вищої освіти	Лекції – 10 год.
Кількість аудиторних годин – 30		Практичні – 20 год.
		Семінарські – 0 год.
Кількість годин самостійної роботи здобувача – 60	Форма здобуття освіти: денна	Самостійна робота – 60 год.
		Вид підсумкового контролю: ПМК

2.2. Структурований план навчальної дисципліни

Модулі / змістові модулі	Кількість годин, у тому числі			Рік навчання, семестр	Вид підсумкового контролю	
	Всього годин/ кредити	Аудиторних				ІРС
		Лекції	Практичні заняття			
Модуль 1 Змістових модулів 2	90	10	20	60	V(X)	ПМК
РАЗОМ	90	10	20	60	V (X)	ПМК

2.3. Зміст програми

МОДУЛЬ 1. СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА, ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я. МЕДИЧНЕ ПРАВО УКРАЇНИ.

Змістовий модуль 1. Медичне право України.

Конкретні цілі:

Метою опанування змістового модуля є формування у студентів знань про основи медичного права та правового регулювання сфери охорони здоров'я, розвиток умінь застосовувати правові норми у професійній діяльності та аналізувати правові ситуації в

медицині. Студенти повинні набути здатності інтегрувати правові знання у практику медичної роботи, демонструючи правову культуру та дотримання етичних і юридичних стандартів.

Тема 1. Правова кваліфікація дефектів надання медичної допомоги. Ятрогенна патологія. Лікарська помилка. Нещасний випадок.

Дефект надання медичної допомоги. Причини дефектів надання медичної допомоги. Види дефектів надання медичної допомоги. Об'єктивні та суб'єктивні чинники лікарських помилок. Нещасні випадки у медичній практиці. Лікарський злочин. Ятрогенні патології (ятрогенії). Об'єктивні і суб'єктивні фактори ятрогенії. Види ятрогенії.

Тема 2. Особливості медичної допомоги за законодавством України в залежності від видів надання стоматологічних послуг (невідкладні; хірургічні; терапевтичні; протезування тощо).

Закон України про стоматологічну діяльність. Законодавче регулювання стоматологічної діяльності. Державне регулювання стоматологічної діяльності. Суб'єкти стоматологічної діяльності. Допуск до стоматологічної діяльності. Освіта стоматолога. Права стоматолога. Обов'язки стоматолога. Підстави зупинення та припинення стоматологічної діяльності. Здійснення стоматологічної діяльності іноземцями в Україні. Професійне самоврядування стоматологів. Порядок здійснення стоматологічної діяльності. Форми здійснення стоматологічної діяльності. Види стоматологічної допомоги. Протоколи надання стоматологічної допомоги.

Тема 3. Правопорушення в охороні здоров'я та юридична відповідальність. Правовий порядок проведення комісійних судово-медичних експертиз. Основні аспекти кримінальної відповідальності у професійній діяльності лікаря-стоматолога.

Загальні питання юридичної відповідальності медичних працівників. Цивільно-правова відповідальність. Принцип презумпції вини. Принципи відшкодування шкоди, заподіяної медичним працівником. Розрахунок суми компенсації немайнової шкоди. Питання, які вирішує судово-медична експертиза. Юридична відповідальність медичних працівників.

Тема 4. Посадові та професійні злочини медичних працівників.

Протиправна поведінка. Ознаки правопорушення. Види правопорушень. Види проступків. Види юридичної відповідальності лікарів за вчинені правопорушення. Умови настання цивільно-правової відповідальності. Адміністративна відповідальність медичного працівника. Форми адміністративної вини. Підстави для звільнення від адміністративної відповідальності. Види адміністративних стягнень. Дисциплінарна відповідальність медичного працівника. Принципи накладання дисциплінарного стягнення. Види злочинів, за які медичні працівники можуть бути притягнені до кримінальної відповідальності. Професійний медичний злочин.

Тема 5. Загальна характеристика джерел права та законодавство України, яке регулює охорону здоров'я.

Конституція України. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України № 2801–XII від 19 листопада 1992 р. (зі змінами). Відомості Верховної Ради України. 1993. Конституційне подання щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» від 19 жовтня 2017 р. № 2168–VIII. Голос України. 2017. № 248. Національна стратегія реформування системи охорони здоров'я в Україні на період 2015–2020 рр. Про затвердження Класифікатора галузей законодавства України : наказ Міністерства юстиції України № 43/5 від 2 червня 2004 р. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони.

Тема 6. Нормативно-правова база збереження лікарської таємниці.

Конституція України. Цивільний кодекс України. Кримінальний кодекс України. Закон України "Основи законодавства України про охорону здоров'я". Закон України «Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людині». Закон України «Про захист персональних даних».

Закон України "Про інформацію". Сімейний кодекс України. Закон України "Про доступ до публічної інформації". Закон України "Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом

імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ". Закон України "Про психіатричну допомогу".

Змістовий модуль 2. Соціальна медицина, громадське здоров'я.

Конкретні цілі:

Метою модуля є оволодіння знаннями про закономірності формування та збереження здоров'я населення, вплив соціально-економічних і медичних чинників. Студенти здобувають здатність аналізувати демографічні та медико-статистичні показники, оцінювати ефективність системи охорони здоров'я й застосовувати сучасні підходи до організації профілактичних заходів та розвитку громадського здоров'я.

Тема 1. Громадське здоров'я як наука та його значення для практики охорони здоров'я.

Громадське здоров'я як наука та предмет викладання. Основні терміни та визначення, історія створення системи громадського здоров'я. Основні оперативні функції громадського здоров'я. Основні послуги громадського здоров'я. Сучасний розвиток системи громадського здоров'я в Україні і світі. Інфраструктура громадського здоров'я.

Тема 2. Комплексна оцінка здоров'я населення. Електронне здоров'я.

Здоров'я населення: основні детермінанти. Показники здоров'я населення. Основні джерела інформації при вивченні здоров'я населення. Критерії та групи здоров'я. Комплексна оцінка індивідуального здоров'я. Оцінка якості життя. Комплексна оцінка здоров'я населення. Інтегральні показники комплексної оцінки здоров'я населення: коефіцієнт життєстійкості населення; індекс людського розвитку. Показники системи оцінки здоров'я населення ВООЗ (Summary Measures of Population Health): показник очікуваної тривалості життя, відкоригований на інвалідність – DALE (disability-adjusted life expectancy); показник очікуваної тривалості життя, відкоригований на здоров'я – HALE (health-adjusted life expectancy).

Тема 3. Здоров'я населення: основні детермінанти.

Цільові підходи до визначення поняття «здоров'я»: загальнофілософський, індивідуальний теоретичний, індивідуальний практичний, популяційний. Здоров'я населення як умовне статистичне поняття. Методи вивчення здоров'я. Показники здоров'я населення: демографічні (народжуваність, смертність, середня очікувана тривалість життя); фізичного розвитку; захворюваності; інвалідності. Провідні групи чинників, що впливають на здоров'я населення: рівень і спосіб життя людей, стан навколишнього середовища, біологічні чинники, доступність і якість медичної допомоги. Особливості здоров'я різних статевовікових, професійних груп населення. Стратегії громадського здоров'я щодо збереження здоров'я.

Тема 4. Забезпечення стратегічного керівництва в інтересах здоров'я і благополуччя.

Моніторинг захворюваності і поширеності хвороб. Реєстри інфекційних і неінфекційних захворювань. Моніторинг захворювань та показників здоров'я матерів і дітей, психічного здоров'я, соціального здоров'я. Реєстри екологічно обумовлених захворювань, професійно обумовлених захворювань. Епіднадгляд за травмами. Діагностування здоров'я місцевих громад, виявлення прогалин, нерівностей в здоров'ї, потреб для планування дій.

Тема 5. Медико-соціальні аспекти найважливіших захворювань.

Медико-соціальні аспекти найважливіших захворювань. Хвороби системи кровообігу, онкологічні, нервово-психічні захворювання, цукровий діабет, туберкульоз, ВІЛінфекція/СНІД, травматизм, алкоголізм, наркоманії та токсикоманії як медико-соціальні проблеми. Провідні чинники, що впливають на ці захворювання. Динаміка основних показників. Значення комплексного підходу щодо зниження окремих видів захворюваності.

Тема 6. Організація первинної та спеціалізованої стоматологічної допомоги населенню. Особливості її надання в умовах воєнних дій.

Сутність поняття «первинна стоматологічна допомога» (ПСД). Основні завдання ПСД: профілактика, діагностика, лікування поширених стоматологічних захворювань, надання невідкладної допомоги. Роль лікаря-стоматолога загальної практики у системі ПСД. Організація спеціалізованої стоматологічної допомоги: напрями (ортопедія, ортодонція, хірургія, щелепно-лицева хірургія, пародонтологія, дитяча стоматологія). Взаємозв'язок первинної та спеціалізованої допомоги, етапність надання стоматологічних послуг.

Особливості організації стоматологічної допомоги в умовах воєнних дій:

- пріоритет невідкладної та ургентної допомоги;
- надання допомоги у польових умовах, мобільних стоматологічних кабінетах, військових шпиталях;
- обмеженість ресурсів, адаптація протоколів лікування до екстремальних умов;
- координація роботи з військовими медичними службами;
- застосування телемедицини для консультацій;
- психологічна підтримка пацієнтів і медперсоналу.

Значення організації стоматологічної допомоги у збереженні здоров'я та працездатності населення під час воєнних дій.

Тема 7. Організація первинної стоматологічної допомоги населенню. Особливості надання в умовах воєнних дій. Програма медичних гарантій на стоматологічні послуги.

Первинна стоматологічна допомога (ПСД): профілактика, діагностика, лікування поширених захворювань, невідкладна допомога. Роль стоматолога загальної практики: забезпечення доступності допомоги, раннє виявлення патологій, скерування до вузьких спеціалістів. Особливості у воєнних умовах: пріоритет невідкладної допомоги, мобільні кабінети, військові шпиталі, обмежені ресурси, телемедицина.

Тема 8. Спеціалізована стоматологічна допомога населенню. Особливості надання в умовах воєнних дій.

Спеціалізована допомога: ортодонція, ортопедія, хірургія, пародонтологія, щелепно-лицева хірургія, дитяча стоматологія. Етапність: взаємозв'язок первинної та спеціалізованої ланок, комплексне забезпечення стоматологічних потреб. Особливості у воєнних умовах: пріоритет невідкладної допомоги, мобільні кабінети, військові шпиталі, обмежені ресурси, телемедицина. Значення: збереження здоров'я, працездатності та життя населення під час війни.

Тема 9. Стоматологічне здоров'я населення та організація стоматологічної допомоги.

Характеристика стоматологічного статусу популяції. Критерії стоматологічного здоров'я, що підлягають вимірюванню. Роль біогеохімічних провінцій та рівня антропогенних забруднень у епідеміології стоматологічних захворювань. Облікові та звітні документи для вивчення стоматологічної захворюваності, правила їх заповнення, показники та індекси. Етапність і спеціалізація стоматологічної допомоги. Організація стоматологічної допомоги міському та сільському населенню. Виїзні форми надання стоматологічної

допомоги. Організація стоматологічної допомоги вагітним та дітям. Дитяча стоматологічна поліклініка (відділення), функції, структура, аналіз роботи.

Тема 10. Поняття «промоція стоматологічного здоров'я» та його аспекти.

Поняття «промоція стоматологічного здоров'я» та його аспекти (загальнодержавний, громадський, біотичний тощо). Види, напрямки та рівні профілактики в стоматології (первинна, вторинна та третинна). Розділ профілактичної роботи лікаря-стоматолога. Індекси карієсу та гігієни порожнини рота, запального процесу ясен.

Тема 11. Принципи, завдання та методи санітарної просвіти в стоматології. Розділ профілактичної роботи лікаря-стоматолога.

Значення стоматологічної міської (районної) поліклініки в системі медичної допомоги населенню, її завдання, функції, структура, аналіз роботи. Зміст і організація роботи лікарів стоматологів міської (районної) поліклініки. Профілактична робота міської (районної) стоматологічної поліклініки та лікаря-стоматолога.

Тема 12. Методи та засоби гігієнічного навчання та виховання населення.

Ефективне представлення даних про здоров'я. Традиційні форми представлення даних у вигляді діаграм та таблиць. Візуалізація даних за допомогою сучасних технологій: інфографіка, анімація, інтеракція. Форми представлення: плакати, листівки, буклети, презентації, фільми.

Тема 13. Адвокація, комунікація та соціальна мобілізація в інтересах стоматологічного здоров'я.

Принципи, завдання та методи інформаційно-роз'яснювальної діяльності (адвокації) в стоматології. Суть комунікації та соціальної мобілізації в інтересах стоматологічного здоров'я.

Тема 14. Організація підприємницької діяльності. Методика складання бізнес-плану.

Загальні основи менеджменту в охороні здоров'я. Основні теорії менеджменту. Принципи, цілі та процес управління маркетингом. Внутрішні та зовнішні фактори маркетингу. Методика складання бізнес-плану при організації підприємницької діяльності в сфері охорони здоров'я.

Тема 15. Аналіз діяльності стоматологічних закладів. Методика проведення експертних оцінок якості надання стоматологічної допомоги.

Облікові та звітні документи для вивчення стоматологічної захворюваності, правила їх заповнення, показники та індекси. Етапність і спеціалізація стоматологічної допомоги. Організація стоматологічної допомоги міському та сільському населенню. Виїзні форми надання стоматологічної допомоги. Профілактична робота міської (районної) стоматологічної поліклініки та лікаря-стоматолога.

Тема 16. Поняття якості та ефективності медичної допомоги, їх критерії.

Організація проведення експертної оцінки діяльності медичних закладів, їх підрозділів і медичних працівників. Методика визначення рівня якості лікування, моделей кінцевих результатів. Складові частини якості: структурна якість; якість технологій; якість результатів. Поняття про медичну, соціальну і економічну ефективність медичної допомоги.

Інтегральний коефіцієнт ефективності. Стандарти якості медичної допомоги. Стандарти медичних технологій. Застосування клінічних протоколів.

Тема 17. Підготовка до підсумкового модульного контролю.

Тема 18. Захист курсової роботи. Підсумковий модульний контроль.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Аудиторні		Самостійна а робота студента	Індивідуальна робота
		Лекції	Практичні і заняття		
1	2	3	4	5	6
Модуль 1. Соціальна медицина, громадське здоров'я. Медичне право України					
Змістовий модуль 1. Медичне право України					
Тема 1. Правова кваліфікація дефектів надання медичної допомоги. Ятрогенна патологія. Лікарська помилка. Нещасний випадок.	4	2	2	-	-
Тема 2. Особливості медичної допомоги за законодавством України в залежності від видів надання стоматологічних послуг (невідкладні; хірургічні; терапевтичні; протезування тощо).	4	-	2	2	-
Тема 3. Правопорушення в охороні здоров'я та юридична відповідальність. Правовий порядок проведення комісійних судово-медичних експертиз. Основні аспекти кримінальної відповідальності у професійній діяльності лікаря-стоматолога.	4	2	-	2	-
Тема 4. Посадові та професійні	2	-	2	-	-

злочини медичних працівників.					
Тема 5. Загальна характеристика джерел права та законодавство України, яке регулює охорону здоров'я.	3	-	-	3	-
Тема 6. Нормативно-правова база збереження лікарської таємниці	3	-	-	3	-
Разом за змістовим модулем 1	20	4	6	10	-
Змістовий модуль 2. Соціальна медицина, громадське здоров'я					
Тема 1. Громадське здоров'я як наука та його значення для практики охорони здоров'я.	5	2	-	3	-
Тема 2. Комплексна оцінка здоров'я населення. Електронне здоров'я	4	-	2	-	2
Тема 3. Здоров'я населення: основні детермінанти.	5	-	-	3	2
Тема 4. Забезпечення стратегічного керівництва в інтересах здоров'я і благополуччя.	3	-	-	3	-
Тема 5. Медико-соціальні аспекти найважливіших захворювань.	3	-	-	3	-
Тема 6. Організація первинної та спеціалізованої стоматологічної допомоги населенню. Особливості її надання в умовах воєнних дій.	2	2			
Тема 7. Організація первинної стоматологічної допомоги населенню. Особливості надання в умовах воєнних дій. Програма медичних гарантій на стоматологічні послуги.	5	-	2	3	-
Тема 8. Спеціалізована стоматологічна допомога населенню. Особливості надання в умовах воєнних дій.	5	-	2	3	-
Тема 9. Стоматологічне здоров'я населення та організація стоматологічної допомоги.	4	2	-	-	2
Тема 10. Поняття «промоція стоматологічного здоров'я» та його аспекти	3	-	-	3	-
Тема 11. Принципи, завдання та методи санітарної просвіти в стоматології. Розділ профілактичної роботи лікаря-стоматолога.	2	-	2	-	-

Тема 12. Методи та засоби гігієнічного навчання та виховання населення.	3			3	
Тема 13. Адвокація, комунікація та соціальна мобілізація в інтересах стоматологічного здоров'я.	3			3	
Тема 14. Організація підприємницької діяльності. Методика складання бізнес-плану.	5		2	3	
Тема 15. Аналіз діяльності стоматологічних закладів. Методика проведення експертних оцінок якості надання стоматологічної допомоги.	4		2		2
Тема 16. Поняття якості та ефективності медичної допомоги, їх критерії.	3			3	
Тема 17. Підготовка до підсумкового модульного контролю.	7			7	
Разом за змістовим модулем 2	66	6	12	40	8
Індивідуальна робота (за наявності)	2				2
Підсумковий модульний контроль	2		2	-	
УСЬОГО ГОДИН	90	10	20	50	10

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

4.1. Тематичний план лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Правова кваліфікація дефектів надання медичної допомоги. Ятрогенна патологія. Лікарська помилка. Нещасний випадок.	2
2	Правопорушення в охороні здоров'я та юридична відповідальність. Правовий порядок проведення комісійних судово-медичних експертиз. Основні аспекти кримінальної відповідальності у професійній діяльності лікаря-стоматолога.	2
3	Громадське здоров'я як наука та його значення для практики охорони здоров'я.	2
4	Організація первинної та спеціалізованої стоматологічної допомоги населенню. Особливості її надання в умовах воєнних дій.	2
5	Стоматологічне здоров'я населення та організація стоматологічної допомоги.	2
РАЗОМ		10

4.2. Тематичний план семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені навчальною програмою.

4.3. Тематичний план практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Особливості медичної допомоги за законодавством України в залежності від видів надання стоматологічних послуг (невідкладні; хірургічні; терапевтичні; протезування тощо).	2
2	Правова кваліфікація дефектів надання медичної допомоги. Ятрогенна патологія. Лікарська помилка. Нещасний випадок.	2
3	Посадові та професійні злочини медичних працівників.	2
4	Комплексна оцінка здоров'я населення. Електронне здоров'я	2
5	Організація первинної стоматологічної допомоги населенню. Особливості надання в умовах воєнних дій. Програма медичних гарантій на стоматологічні послуги.	2
6	Спеціалізована стоматологічна допомога населенню. Особливості надання в умовах воєнних дій.	2
7	Принципи, завдання та методи санітарної просвіти в стоматології. Розділ профілактичної роботи лікаря-стоматолога.	2
8	Організація підприємницької діяльності. Методика складання бізнес-плану	2
9	Аналіз діяльності стоматологічних закладів. Методика проведення експертних оцінок якості надання стоматологічної допомоги.	2
10	Захист курсової роботи. Підсумковий модульний контроль.	2
РАЗОМ		20

4.4. Тематичний план самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Особливості медичної допомоги за законодавством України в залежності від видів надання стоматологічних послуг (невідкладні; хірургічні; терапевтичні; протезування тощо).	2
2	Правопорушення в охороні здоров'я та юридична відповідальність. Правовий порядок проведення комісійних судово-медичних експертиз. Основні аспекти кримінальної відповідальності у професійній діяльності лікаря-стоматолога.	2
3	Загальна характеристика джерел права та законодавство України, яке регулює охорону здоров'я.	3
4	Нормативно-правова база збереження лікарської таємниці	3
5	Громадське здоров'я як наука та його значення для практики охорони здоров'я	3
6	Здоров'я населення: основні детермінанти.	3
7	Забезпечення стратегічного керівництва в інтересах здоров'я і благополуччя.	3
8	Медико-соціальні аспекти найважливіших захворювань	3
9	Організація первинної стоматологічної допомоги населенню. Особливості надання в умовах воєнних дій. Програма медичних гарантій на стоматологічні послуги	3
10	Спеціалізована стоматологічна допомога населенню. Особливості	3

	надання в умовах воєнних дій.	
11	Поняття «промоція стоматологічного здоров'я» та його аспекти	3
12	Методи та засоби гігієнічного навчання та виховання населення.	3
13	Адвокація, комунікація та соціальна мобілізація в інтересах стоматологічного здоров'я.	3
14	Організація підприємницької діяльності. Методика складання бізнес-плану.	3
15	Поняття якості та ефективності медичної допомоги, їх критерії.	3
16	Індивідуальна робота – огляд навчальної та наукової літератури, підготовка та написання курсової роботи за однією з запропонованих тем	10
17	Підготовка до складання модульного (підсумкового контролю) з курсу	7
РАЗОМ		60

5. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Робочою навчальною програмою передбачено написання курсової роботи на тему: «МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ЗАКЛАДІВ».

Завдання

1. На підставі вихідних даних, наведених у таблиці, розрахуйте статистичні показники діяльності стоматологічної організації.
2. Проаналізуйте отримані дані, порівнявши їх з рекомендованими або середньостатистичними значеннями.

Рішення

Для аналізу роботи стоматологічної організації проаналізуйте такі показники.

1. Показники задоволення населення стоматологічною допомогою.
2. Показники навантаження персоналу.
3. Показники якості стоматологічної допомоги.
4. Показники диспансеризації хворих стоматологічного профілю.

Результати розрахунку статистичних показників заносимо в таблицю і порівнюємо їх з рекомендованими значеннями, які отримали, після чого робимо відповідні висновки.

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Задача 1.

Необхідно оцінити динаміку народжуваності населення в Н-му районі. Які необхідні для цього дані? Як їх одержати? Які показники необхідно вирахувати? Як зареєструвати народження дитини?

Задача 2.

Необхідно оцінити динаміку смертності немовлят в Н-му районі. Які дані і з яких документів для цього будуть використані? За якою методикою проводяться необхідні розрахунки? Як оцінити одержані результати? Чи можна їх відобразити графічно?

Задача 3.

Необхідно оцінити динаміку смертності в Н-му районі від провідних причин. Які дані та з яких облікових документів треба використати? Які показники необхідно вирахувати? Як реєструється смертність?

Задача 4.

Сьогодні для оцінки відтворення населення використовуються показники природнього приросту. З яких документів їх одержати? Як відобразити ці показники графічно? Як оцінити відтворення населення за показниками природнього приросту?

Задача 5.

В інфекційне відділення направлений хворий з підозрою на дизентерію. Які документи треба оформити? На підставі яких документів (як, де і коли) аналізується інфекційна захворюваність населення?

Задача 6.

Лікар запідозрив у пацієнта злоякісну пухлину. Де і ким проводиться спостереження за хворим? Де і як проводиться аналіз онкозахворюваності? Які документи будуть при цьому заповнюватися?

Задача 7.

Лікар виявив у себе на дільниці 6 хворих ревматизмом. Як будуть вони реєструватися лікарем, де буде проводитися їх подальше обстеження? Як оцінити ефективність спостереження за ними?

Задача 8.

Для порівняння роботи двох лікувально-профілактичних закладів групі лікарів доручено вивчити загальну смертність у районі діяльності цих лікарень. Які дані для цих цілей будуть потрібні, їх джерела? Які показники необхідно обчислити?

Задача 9.

Групі студентів доручено вивчити і порівняти смертність немовлят у двох сільських районах. Які дані будуть використані, їх джерела та які показники необхідно обчислити?

Задача 10.

Групі лікарів доручено вивчити та порівняти народжуваність у двох сільських районах. Які дані будуть використані, їх джерела та які показники необхідно обчислити?

Задача 11.

Лікаря доручено провести поглиблений аналіз захворюваності з тимчасовою непрацездатністю на промисловому підприємстві. Які дані для цього будуть використані, їх джерела та які показники треба вирахувати?

Задача 12.

Студентам доручили узагальнено вивчити захворюваність з тимчасовою втратою працездатності. Які дані будуть використані та які показники необхідно вирахувати?.

Задача 13.

Під час комплексного медичного огляду 20 тис. населення виявлено 12600 захворювань. Які показники у даному випадку можна вирахувати? Які використовуються для цього документи? Як оцінити результат?

Задача 14.

На промисловому підприємстві 1800 робітників. У 2000 році зареєстровано 1260 захворювань, у зв'язку з чим втрачено 1080 робочих днів. Вказати, які показники можна визначити за цими даними, в який розділ вивчення захворюваності входить цей вид захворюваності та з яких документів можна одержати необхідні дані? Як оцінити результати?

Задача 15.

В місті Н. чисельність населення складає 200 тис. чоловік. Серед них у віці 60 років та старше 68 тис. чоловік. Всього за рік померло 1500 чоловік, в т.ч. у віці 60 років та старше - 900. Які показники тут можна вирахувати? Які документи видаються на померлих осіб? Чи можна визначити захворюваність населення за даними смертності?

Задача 16.

У лікарні на 100 ліжок у 2000 р. лікувалось 2000 хворих, якими було зайнято 34000 ліжко-днів. Які показники тут можна визначити? В аналізі якого розділу звіту лікувально-профілактичного закладу вони використовуються?

Задача 17.

В поліклініці за рік зареєстровано 60000 відвідувань до дільничних терапевтів, в тому числі із своїх дільниць - 6000, на дому - 2400, із них на своїх дільницях - 2300. Які показники можна визначити за наявності цих даних? В який розділ звіту лікувально-профілактичного закладу вони можуть бути включені? Які ще показники можуть бути внесені в даний розділ звіту та як їх оцінити?

Задача 18.

В лікарні на 200 ліжок було проведено хворими 65000 ліжко-днів. Які показники тут можна обчислити та до якого розділу звіту лікувально-профілактичного закладу вони відносяться? Дати їм оцінку.

Задача 19.

У місті Н. 150 тис. населення. В 2000 р. було вперше виявлено 210 випадків злоякісних пухлин. Який показник на підставі цих даних можна обчислити та як його оцінити? У якому розділі звіту лікувально-профілактичного закладу дається характеристика цього показника? До якого розділу захворюваності він відноситься? Який документ заповнюється дільничним лікарем на вперше виявлених хворих?

Задача 20.

В місті Н. 200 тис. чоловік В 2000 році вперше зареєстровано 220 випадків туберкульозу. Який показник можна визначити при наявності цих даних та до яких величин він відноситься? В якому додатку до звіту лікувально-профілактичного закладу дається характеристика цього показника? До якого розділу обліку захворюваності він належить? Який документ заповнюється дільничним лікарем на вперше виявлених хворих? Назвіть синоніми інтенсивного показника?

Задача 21.

В місті Н. 20 тис. чоловік. Визначити число штатних лікарських посад терапевтів необхідних для забезпечення амбулаторно-поліклінічною допомогою. Перерахувати основні функціональні обов'язки дільничного терапевта.

Задача 22.

На комплексному медичному огляді 20 тис.чоловік виявлено 12600 захворювань. Визначити коефіцієнт патологічної ураженості оглянутого населення. В чому відмінність цього показника від показників власно захворюваності та хворобливості населення?

Задача 23.

В лікарні на 200 ліжках в 2000 році було проведено хворими 65000 ліжко-днів. Визначити середню тривалість роботи ліжка за рік. Як оцінити визначений показник? З яких документів можна отримати наведені дані?

Задача 24.

У поліклініці за рік зареєстровано 60 тис. відвідувань до дільничного лікаря-терапевта. Втому числі зі своїх дільниць - 50 тис., на дому - 24 тис., в тому числі на своїх дільницях - 22 тис. Визначити показник дільничності в обслуговуванні хворих на дому та у поліклініці.

Задача 25.

У дільничного лікаря-терапевта за рік було зареєстровано 8726 відвідувань. Дайте оцінку навантаженню лікаря з урахуванням функції лікарської посади. Де реєструються відвідування? Чи можна цей показник використовувати для оцінки "трудової участі" лікаря при бригадній формі роботи?

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- Вербальні (лекція, розповідь, бесіда);
- Наочні (ілюстрація, демонстрація);
- Практичні (оволодіння практичними навичками з розрахунку складових ціни, складання ціни на медичні послуги, економічного аналізу діяльності медичного закладу).
- Інтерактивні методи: дискусія, робота в малих групах, мозковий штурм, кейс-метод, ділова гра.

8. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

(у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

8.1. Форма, порядок, методика та критерії оцінювання поточної навчальної діяльності.

Початковий рівень визначається на першому практичному занятті за допомогою письмової контрольної роботи, яка складається з 10 тестових завдань.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять у формі:

- індивідуального усного опитування за теоретичними питаннями на основі рекомендованої літератури, які включені до методичних розробок з відповідних тем;

- розв'язування ситуаційних задач за темою заняття на основі рекомендацій у методичних розробках, підбірки задач, відповідних методичних матеріалів кафедри, задачників, практикумів;
- у формі тестових завдань з однією чи декількома правильними відповідями;
- у формі письмових контрольних робіт.

8.2. Форма, порядок, методика та критерії оцінювання індивідуальної самостійної роботи.

Навчальною робочою програмою передбачено написання студентами курсової роботи на тему: «Методика аналізу діяльності стоматологічних закладів», яка оцінюється мінімально - 4 бали (що відповідає оцінці «3») до максимально - 12 балів (що відповідає оцінці «5») й її подальшим захистом.

8.3. Умови допуску до складання підсумкового контролю.

До підсумкового модульного контролю допускаються студенти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття та одержали на них позитивні оцінки («5», «4», «3»), а також при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Студенту, який з поважних чи без поважних причин мав пропуски навчальних занять, дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну.

8.4. Форма, порядок, методика та критерії оцінювання під час проведення підсумкового контролю.

Підсумковий модульний контроль здійснюється по завершенню вивчення всіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля.

Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, які виконали всі умови навчальної програми. Кількість балів, яку студент набирає з дисципліни, визначається як сума балів за поточну навчальну діяльність, балів підсумкового контролю з додаванням балів за індивідуальну самостійну роботу.

Заохочувальні бали за рішенням Вченої Ради можуть додаватися до кількості балів з дисципліни студентам, які мають наукові публікації або зайняли призові місця за участь у олімпіаді з дисципліни серед ЗВО України тощо.

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів має перевірятися статистичними методами (коефіцієнт кореляції між поточною успішністю та результатами підсумкового модульного контролю).

Підсумковий контроль: здійснюється по завершенню модуля і включає в себе контроль теоретичних знань, практичних навичок і вмінь. Проводиться в три етапи:

- комп'ютерне тестування;
- письмова відповідь на контрольні запитання;
- усне опитування.

Форма підсумкового контролю успішності навчання.

Форма проведення підсумкового контролю має бути стандартизованою та включати контроль теоретичної та практичної підготовки. Конкретні форми контролю з дисципліни визначаються в робочій навчальній програмі. Максимальна кількість балів підсумкового контролю дорівнює 80 балів. Модульний підсумковий контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 50 балів.

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

9.1. Перелік теоретичних питань до підсумкового модульного контролю.

1. Цільові підходи до визначення поняття «здоров'я». Здоров'я населення як умовне статистичне поняття, його медичні показники.
2. Провідні групи чинників, які впливають на показники здоров'я.
3. Предмет і зміст демографії. Статика та динаміка населення. Переписи населення.
4. Показники народжуваності, загальної смертності, природного приросту. Поняття про середню очікувану тривалість життя.
5. Смертність немовлят (малюкова), її причини. Неонатальна смертність, мертвонароджуваність, перинатальна смертність, причини.
6. Поняття про захворюваність, мета її вивчення.
7. Методи вивчення захворюваності, можливості застосування окремих методів, їх переваги та недоліки.
8. Види захворюваності, які вивчаються в Україні.
9. Медико-соціальні аспекти найважливіших захворювань.
10. Сучасний погляд на проблеми організації стоматологічної допомоги населенню України.
11. Організація надання первинної стоматологічної медичної допомоги. Програма медичних гарантій на стоматологічні послуги.
12. Амбулаторна вторинна (спеціалізована) та третинна (високоспеціалізована) медична допомога дорослим та дітям, включаючи медичну реабілітацію та ургентну стоматологічну допомогу.
13. Організація стаціонарної допомоги в стоматології: потреба, обсяги, специфіка.
14. Організація невідкладної стоматологічної допомоги міському та сільському населенню.
15. Організація стоматологічної допомоги населенню в країнах світу.
16. Підготовка фахівців із стоматології за кордоном.
17. Первинна, вторинна і третинна профілактика в стоматології.
18. Особливості ведення санітарно-освітньої роботи в стоматології серед різних контингентів населення.
19. Поняття «промоція стоматологічного здоров'я» та його аспекти.
20. Види, напрямки та рівні профілактики в стоматології. Суть санітарно-просвітницької роботи в стоматології.
21. Принципи, завдання та методи санітарної просвіти в стоматології. Розділ профілактичної роботи лікаря-стоматолога.
22. Сучасні форми профілактики карієсу та пародонтозу.
23. Страхова медицина і стоматологічна практика (приклади страхових випадків).
24. Організація роботи приватного стоматологічного кабінету.
25. Економічні аспекти діяльності приватної стоматології (ціна і якість послуг).
26. Діяльність менеджера приватної стоматологічної фірми.
27. Санітарно-просвітницькі та рекламні листівки стоматологічного кабінету (макети).
28. Шляхи застосування принципів деонтології та біомедичної етики в стоматології.
29. Дотримання прав пацієнтів як основа безконфліктної медичної практики.
30. Безпека пацієнтів стоматологічних закладів. Можливі загрози для пацієнтів та їх профілактика.
31. Конфлікти в стоматологічній практиці. Шляхи їх уникнення.
32. Юридична відповідальність та правовий захист лікарів-стоматологів.
33. Правова кваліфікація дефектів надання медичної допомоги. Ятрогенна патологія. Лікарська помилка. Нещасний випадок.
34. Особливості медичної допомоги за законодавством України в залежності від видів надання стоматологічних послуг (невідкладні; хірургічні; терапевтичні; протезування тощо).
35. Правопорушення в охороні здоров'я та юридична відповідальність. Правовий порядок проведення комісійних судово-медичних експертиз. Основні аспекти кримінальної відповідальності у професійній діяльності лікаря-стоматолога.

35. Посадові та професійні злочини медичних працівників.
36. Загальна характеристика джерел права та законодавство України, яке регулює охорону здоров'я.
37. Нормативно-правова база збереження лікарської таємниці
38. Порівняльна характеристика діяльності державних та приватних медичних закладів.

9.2. Перелік практичних завдань та робіт до підсумкового модульного контролю.

1. У місті з населенням 120 тис. осіб за рік зареєстровано 2400 нових випадків хвороби. Визначте показник захворюваності та його значення для аналізу здоров'я населення.
2. У сільській громаді рівень смертності від серцево-судинних захворювань у 3 рази перевищує аналогічний у містах. Які соціальні чинники можуть це зумовлювати?
3. При аналізі діяльності лікарні виявлено: летальність у хірургічному відділенні становить 4%. Як розцінити цей показник і які управлінські рішення можливі?
4. В області з високим рівнем дитячої смертності планується впровадження програми з вакцинації. Які індикатори слід використати для оцінки ефективності програми?
5. В лікарні за рік проліковано 10 000 хворих, середня тривалість перебування – 15 днів. Визначте середньорічну зайнятість одного ліжка.
6. Організація охорони здоров'я та громадського здоров'я
7. У регіоні зростає поширеність цукрового діабету. Які пріоритети системи громадського здоров'я слід реалізувати для протидії цьому явищу?
8. До поліклініки звернувся пацієнт із підозрою на туберкульоз. Які організаційні дії має здійснити лікар відповідно до системи протитуберкульозного контролю?
9. У громаді виявлено спалах кишкової інфекції. Хто і як повинен організувати протиепідемічні заходи?
10. В умовах воєнного стану в місті обмежено доступ до стоматологічної допомоги. Які організаційні рішення забезпечать мінімальний рівень доступності?
11. У програмі «Здоров'я нації» передбачено зменшення рівня паління серед підлітків. Які заходи громадського здоров'я є найбільш ефективними для досягнення цієї мети?
12. Профілактика та соціальні детермінанти здоров'я
13. У школі планується програма профілактики ожиріння. Які складові слід включити для досягнення результату?
14. У селищі з високим рівнем безробіття значно зросла захворюваність на алкоголізм. Поясніть взаємозв'язок соціально-економічних чинників і здоров'я.
15. У робітників хімічного підприємства спостерігається високий рівень професійних захворювань. Які профілактичні заходи слід реалізувати?
16. Військовослужбовці, які повернулися з фронту, потребують медико-соціальної реабілітації. Які елементи системи громадського здоров'я задіюються у цьому випадку?
17. В університеті впроваджують програму психічного здоров'я студентів. Які методи профілактики можна використати?
18. Медичне право України
19. Пацієнт відмовився від запропонованого оперативного втручання, підписавши відповідну заяву. Які правові аспекти має врахувати лікар у цій ситуації?
20. Лікар виявив у пацієнта ВІЛ-інфекцію, але пацієнт просить не повідомляти членів сім'ї. Як діяти відповідно до медичного права?
21. У лікарні сталася лікарська помилка, яка призвела до ускладнення. Які види юридичної відповідальності можливі?
22. Пацієнт вимагає надати йому копію його медичної карти. Чи має він на це право згідно із законодавством України?
23. Лікаря звинуватили у порушенні лікарської таємниці. У яких випадках розголошення медичної інформації є законним?

10. СХЕМА НАРАХУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛУ БАЛІВ

При оцінюванні засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за чотирибальною (традиційною) шкалою, з використанням прийнятих у БДМУ та затверджених методичною комісією критеріїв оцінювання. При цьому враховуються всі види робіт, передбачених методичною розробкою для вивчення теми. Виставлені оцінки за традиційною шкалою конвертуються у бали в залежності від кількості тем у модулі. Вага кожної теми в модуля має бути однаковою, але може бути різною у різних модулях.

Інформація щодо розподілу балів, які присвоюються здобувачам вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни з примітками:

- про максимальну і мінімальну кількість балів за вивчення модуля;

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем у модулі з додаванням балів за індивідуальну роботу та балів за підсумковий модульний контроль:

Максимальна кількість балів за вивчення модуля	Кількість балів
	Модуль 1
Максимальна кількість балів, що відповідає оцінці «5» помножена на кількість	12 x 9 = 108
Максимальна кількість балів за ІРС	12
Максимальна кількість балів за ПМК	80
Максимальна кількість балів за вивчення модуля	200

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «3», на кількість тем у модулі з додаванням балів за індивідуальну роботу та балів за підсумковий модульний контроль:

Мінімальна кількість балів за вивчення модуля	Кількість балів
	Модуль 1
Мінімальна кількість балів, що відповідає оцінці «3» помножена на кількість занять	8 x 9 = 72
Мінімальна кількість балів за ІРС	4
Мінімальна кількість балів за ПМК	50
Мінімальна кількість балів за вивчення модуля	126

- про конвертацію балів у традиційні оцінки «5», «4», «3», «2» при засвоєнні теми модуля:

Традиційна оцінка	Конвертація у бали
	Модуль 1
«5»	12
«4»	10
«3»	4
«2»	0

Кількість балів з дисципліни, яка нарахована студентам, конвертується в 4-ри бальну (традиційну) шкалу таким чином:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
від 180 до 200	«5»
від 150 до 179	«4»
від 120 до 149	«3»
менше 120	«2»

- про мінімальну кількість балів для допуску до підсумкового модульного контролю (ПМК);

Номер модуля, кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					Мінімальна кількість балів
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання	
			«5»	«4»	«3»	«2»		
Модуль 1 90 / 3	1 (1-2)	9	12	10	8	0	12/8/4	72

- про мінімальну кількість балів за складання модульного контролю.

Мінімальна кількість балів за складання модульного контролю	Кількість балів
	Модуль 1
Мінімальна кількість балів, що відповідає оцінці «3» помножена на кількість занять	8 x 9 = 72
Мінімальна кількість балів за ІРС	4
Мінімальна кількість балів за ПМК	50
Мінімальна кількість балів яку може набрати студент за модуль	126

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

11.1 Нормативне забезпечення викладання дисципліни:

1. Загальне законодавство в сфері охорони здоров'я та громадського здоров'я

- Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» (1992 р.) — базовий акт медичного права, що регламентує організацію охорони здоров'я, права пацієнтів, відповідальність медзакладів, етичні та деонтологічні аспекти
- Закон України «Про систему громадського здоров'я» (№ 2573-ІХ від 06.09.2022) — встановлює принципи побудови системи громадського здоров'я: законність, справедливість, мінімізація шкоди, міжгалузеве співробітництво тощо
- Нормативні акти у сфері санітарно-епідеміологічного благополуччя:
 - Закон «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення» (1994)
 - Закон «Про захист населення від інфекційних хвороб» (2000)
 - Закон «Про протидію туберкульозу» (2001)
 - Закон «Про протидію поширенню ВІЛ-інфекції» (1991)
 - Постанова КМУ № 893 (2011) — «Правила санітарної охорони території України»

2. Ключові акти з медичного права та нормативи для навчального процесу

- Конституція України (1996) — гарант загальних прав громадян, у тому числі права на охорону здоров'я
- Цивільний кодекс України (2003) — важливий для розуміння договірного права, відповідальності, правових відносин у медицині

- Адміністративний та кримінальний кодекси, Кодекс законів про працю — регламентують відповідальність медичних працівників і правила трудових відносин
- Ліцензування медичної практики:
 - Закон «Про ліцензування видів господарської діяльності» (2015)
 - Постанова КМУ № 285 (2016) — Ліцензійні умови діяльності з медичної практики
- Закон «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» (2017, № 2168-VIII) — важливий для розуміння економіко-правових аспектів медицини
- Закон «Про захист прав споживачів» (1991, № 1023-XII) — актуальний у контексті прав пацієнтів і надання медичних послуг

11.2 Методичне забезпечення лекцій:

- Конспекти лекцій.
- Презентації лекцій
- Навчальний посібник для практичних занять.
- Навчальний посібник для самостійної роботи студентів.

11.3 Методичне забезпечення практичних занять:

- Методичні розробки
- Методичні вказівки
- Ситуаційні задачі для поточного контролю знань.
- Ситуаційні задачі для підсумкового контролю знань.

11.4 Методичне забезпечення самостійної роботи (:

- Методичні вказівки для самостійної роботи студента
- Тестові питання до тем практичних занять

11.5 Методичне забезпечення проведення підсумкового контролю

- Тестові питання підсумкового модульного контролю.
- Перелік теоретичних питань до підсумкового модульного контролю
- Задачі для підсумкового контролю знань.

11.6 Навчально-інформаційне та ілюстративне забезпечення :

- Стенди,
- Сайт кафедри,
- Електронні навчальні матеріали на Електронній освітній платформі БДМУ

11.7 Навчально-технічне забезпечення:

- Мультимедійний проектор,
- Ноутбук

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

12.1 Основна (базова):

1. Громадське здоров'я: підручник / Грузєва Т. С., Лехан В. М., Огнєв В. А. та ін.; за заг. ред. Грузєвої Т.С. Вінниця : Нова Книга, 2022.
2. Медичне право України : підручник / за ред. С. Г. Стеценка. — Київ : Право, 2012. — 848 с.
3. Медичне право : навч. посіб. / за ред. С. Б. Булеци. — Ужгород : Гельветика, 2021. — 356.
4. Соціальна медицина і організація охорони здоров'я (для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів України IV рівня акредитації. — К.: Книга плюс, 2010. — 328 с.
5. Організація стоматологічної допомоги населенню: Навчально-методичний посібник для самостійної підготовки студентів стоматологічного факультету (спеціальність 221 «Стоматологія») / Грицюк М.І., Навчук І.В., Чорненька Ж.А., Бідучак А.С., Микалюк Л.В., Доманчук Т.І., Навчук Г.В., Гопко Н.В., Миронюк М.Б. — Чернівці: ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет», 2018. — 132 с.

12.2 Допоміжна:

1. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я** : підручник / О. М. Голяченко. – Київ : Здоров'я, 2005. – 368 с.
2. Медичне право України** : підручник / за ред. С. Г. Стеценка. – Київ : Право, 2012. – 848 с.
3. Медичне право** : навч. посіб. / за ред. С. Б. Булеци. – Ужгород : Гельветика, 2021. – 356 с.
4. Грузєва Т. С., Пінчук І. Я., Куриленко В. П. *Громадське здоров'я* : підручник. – Київ : Медицина, 2019. – 392 с.
5. Гончарук П. Є., Шевченко М. В. *Біоетика та медичне право* : навч. посіб. – Вінниця : Нова книга, 2016. – 256 с.
6. Марценюк В. П. *Основи біостатистики та доказової медицини* : навч. посіб. – Київ : ВСВ «Медицина», 2018. – 320 с.
7. Голяченко А. М., Козярін І. П. *Медична статистика* : навч. посіб. – Київ : Здоров'я, 2009. – 304 с.
8. Хобзей М. К., Шекера О. Г., Яковенко О. Л. *Громадське здоров'я в Україні: сучасні виклики та перспективи розвитку* : монографія. – Київ : Медицина, 2020. – 278 с.

12.3 Інформаційні ресурси:

- <https://eosvita.bsmu.edu.ua/>
- Міністерство охорони здоров'я України** – moz.gov.ua (офіційні документи, накази, реформи).
- Центр громадського здоров'я МОЗ України** – phc.org.ua (аналітика, статистика, профілактичні програми).
- Верховна Рада України – База законодавства** – zakon.rada.gov.ua (актуальні закони та підзаконні акти).
- Національна служба здоров'я України (НСЗУ) – nszu.gov.ua (Програма медичних гарантій, тарифи, статистика).
- Офіційний портал Верховного Суду України – supreme.court.gov.ua (судова практика у сфері медичного права).
- Всесвітня організація охорони здоров'я (WHO) – who.int (глобальні стандарти та рекомендації у сфері громадського здоров'я).
- Європейське регіональне бюро ВООЗ – euro.who.int (програми з громадського здоров'я у Європейському регіоні).
- Європейська хартія прав пацієнтів – [[activecitizenship.net](https://www.activecitizenship.net/)](https://www.activecitizenship.net) (міжнародний правовий документ щодо прав пацієнтів).
- PubMed / Medline – pubmed.ncbi.nlm.nih.gov (наукові статті з соціальної медицини, громадського здоров'я, медичного права).
- Global Health Observatory (GHO, WHO) – who.int/data/gho (статистичні дані у сфері охорони здоров'я).